రంగయ్యతాతగారి పరువు మర్యాదలు

రంగయ్య తాత లక్షాధికారి. వయోవృద్ధుడు. మాననీయుడు. ఊళ్ళో అంతా ఆయన్ని భయభక్తులతో చూస్తారు. గొప్ప గొప్ప వాళ్ళంతా ఆయన యొక్క సద్గుణాలు మెచ్చుకుంటారు.

"ఈ ప్రాంతాల ఆడి తప్పని వాడుంటే అది రంగయ్య తాతగారే!" అని డిప్టీ కలెక్టరుగా రెప్పుడూ అంటారు.

"ధనవంతుణ్ణని ఆయనకేమీ అతిశయంలేదు" అని శిరస్తాదారు గారు చాలా ఎన్నిక చేస్తారు.

"అతిథుల్ని సత్కరించటంలో ఆయన తరవాతే యెవరైనా!" అని మేజిస్ట్రేటుగారు సాక్ష్యం ఇస్తారు.

"వితరణలో ఆయన చెయి మహా పెద్దది!" అని లోకలుఫండు ఇంజనీరు గారు ఒప్పుకుంటారు.

ఇంతమంది ఇన్ని విధాల యెన్నిక చేసిన మనిషి మీద ఆయన సంతానమే కత్తి కట్టిందంటే మా వూళ్ళో వాళ్ళందరికీ కష్టం వేసిన మాట నిజమే. రాను రాను కుర్రకారు మరీ అధోగతిపాలు కావటానికి ఇదే తార్కాణం!

ఆయన మీద కత్తికట్టి కుర్రవెధవ లేమైనా బాగుపడ్డారా అంటే అదీ కనిపించలేదు. ఒకడు తాతగారు బతుకుండగానే ఆయన ఉన్న ఊళ్ళోనే కాఫీ హోటల్లో ప్లేట్లు అందిస్తూ, పరువు తక్కువవాళ్ళ ఇళ్ళల్లో మకాం పెట్టాడాయె. ఇంకో మనవడు కంపెనీవాళ్ళకి హార్మోనియం వాయిస్తున్నాడాయె. మరొకడు కులగోత్రాలులేని వితంతువును పెళ్ళాడి ఆ మనిషిచేత పోషింపబడుతున్నాడాయె. ఇంకో అప్రయోజకుడు ఊళ్ళో ఉన్న మోటార్లూ, ఆయిల్ ఇంజన్లూ బాగుచేస్తూ మసిగుడ్డలతో తిరుగుతాడాయె.

ఇదేనా తిరుగుబాటు? తిరుగుబాటంటే మొహంమీద కోపంవచ్చి ముక్కు కోసేసు కోవటమేనా?

రంగయ్య తాతగారి మనుమళ్ళలో ఒకణ్ణి పట్టుకుని నాలుగు ముక్కలూ ఝాడించి అడిగాను.

"నువు చాలా పొరపాటు పడుతున్నావు" అన్నాడు వాడు. "మేం తిరుగుబాటయితే చేశాంగాని మొహంమీది కోపంతో ముక్కు కోసుకున్నమాట అబద్ధం. మా విధి మేం నిర్వర్తిస్తున్నాం. మా ఆత్మలని మేం రక్షించుకోవటమే కాకుండా, మా పొట్టలు మేం పోసుకుంటూ ఇంత కాలానికి జీవితంలో ఆనంద మేమిటో తెలుసుకోగలిగాం.

"నా మటుకు నేను కాఫీహోటల్లో పనిచేస్తాను. శరీరానికి తగినంత చాకిరి. పొట్టకు కడుపునిండా తిండి. నా పని అయిపోగానే హాయిగా వైట్‌రోజ్ సబ్బుపెట్టి వేణ్ణీళ్ళు స్నానం చేసి, మంచి ఇస్త్రీ మడతలు వేసుకుని, జుట్టుకి వాసననూనె రాసి, మంచి సిగిరెట్టు వెలిగించి ఏ సినిమాకో పోతాను. ఈ వూళ్ళో ఏ సినిమాకు గాని, నాటకానికి గాని, సర్కసుకు గాని నాకు టిక్కెట్టక్కర్లేదు. పన్నెండింటిదాకా పచార్లు కొట్టివచ్చి పడుకుంటే వెర్రినిద్ర పడుతుంది. కలకూడా రాదు. మళ్ళీ టంచనుగా అయిందింటికల్లా లేచి పనిలో జొరబడతాను.

"నాకేమిటి లోటు? వెనకటి ఆశ్రమంలో నాకేమీ ఉండేదికాదు – అసంతృప్తి తప్ప చేసేటందుకు పనీలేదు. తినేటందుకు తిండీలేదు. కాఫీకి అర్ధణా కావాలంటే రంగయ్య తాతకి తెలియాలి. సిగిరెట్టు కొనుక్కుందామంటే అసలే లేదు. ఎప్పుడూ సిగిరెట్లు ముష్టేగద! దరిద్రంమండా? రంగయ్య మనమడికన్న దరిద్రుడు లేడుగద! అందరికీ నేనంటే హడలే – ఎక్కడ సిగరెట్టడుగుతానో, ఇప్పించమంటానో అని – ఇతరత్రా నేనంటే ఇష్టమైన వాళ్ళకూడా ఈ మూలంగా నేనంటే భయం! పేరుకు మటుకు రంగయ్య మనమడు! లక్షాధికార్ల బిడ్డ... దొంగతనాలు చేసేవాణ్ణి! ఇంటిడబ్బే అనుకో! అయినా దొంగతనానికి పాల్పడింతరవాత నా మొహం దొంగమొహమే!... ఏ విధంగా చూసినా, నన్ను చూస్తే నాకే ఏవగింపుగా ఉండేది. రాత్రిపూట నిద్రపట్టేదికాదు. పడితే పీడకల లొచ్చేవి.... పైగా రంగయ్యతాత అజమాయిషీ! సినిమాకు పోవటానికి లేదు. పొద్దుకిన అరగంట లోపల ఇంటికి రావాలి. తొమ్మిదింటికల్లా నిద్రపోవాలి. డ్రిల్లూ!

"ఇంత ప్రాణాలు బిగబట్టుకున్నా ఎప్పుడో అప్పుడు రంగయ్య తాత గౌరవానికి హాని కలగనే కలిగేది.... సిగిరెట్టు కాలుస్తుండగా ఎవడో పీనుగ చూడనే చూసేవాడు. ముసలాడికి చెప్పనే చెప్పేవాడు! ఇప్పుడే వెధవా చెప్పడు. కావలిస్తే ముసలాడి మొహానే పొగ విడుస్తాను...!

"మిగిలిన వాళ్ళూ నా మాదిరిగానే బాగుపడి పోయినారు గాని చెడిపోలేదు. మావాడొకడు మంచి ఇంజనీరు. వాడికే డిగ్రీలేదు గాని ఉంటే వేలకు వేలు సంపాదించును. ఎంత కొత్త యంత్రమైనా పట్టుకురా – నిమిషంలో అమర్చుతాడు. వాడి లైనులో వాడికి గొప్ప పేరు వస్తున్నది. చూస్తూ ఉండు, వాడెంత పైకొస్తాడో!...

"అవును. ఇంకోడు సంగీతంలో పడ్డాడు. వాడిచేతుల్లో సుఖం ఉంది. ఆ మాట నేననటం కాదు – మంచి పాటగాళ్ళే అన్నారు. రంగయ్య తాతయ్య మీద తిరగబడిం తరవాత ఆరు నెలల్లో వాడు మంచి హార్మొనిష్టయి కూచున్నాడు. లేనట్టయితే గోళ్ళు గిల్లుకుంటూ కూర్చుండవలసినవాడు. వాణ్ని సినిమావాళ్ళు తీసుకుంటున్నారు. నెలకు నూటయాభై ఇస్తారుట. రంగయ్య తాత వాడికి నెలకి నూటయాభయి దమ్మిడీలు కూడా ఇచ్చిన పాపాన పోలేదు....

"వెధవముండని పెళ్ళాడాడని అందరూ వాడిమీద పడి ఏడుస్తారు. ఆవిడ చేసిన మహాపాపం ఏమీలేదు. బతికుండగానే మొగుణ్ణి వదిలేసింది. వాడి సంగతి అందరికీ తెలుసు. పరువైన ఆడది ఎవతి కూడా వాడితో కాపరం చెయ్యదు. వాడి ధర్మాన వాడు చచ్చాడు. ఆ తరవాత మావాణ్ణి పెళ్ళాడింది. పదెకరాల భూవసతి ఉంది. మావాణ్ణి కూచోపెట్టి మేపుతున్నది. అదిచూసి ఓర్వలేనివాళ్ళు ఆవిణ్ణి వీటిదంటారు. వీటిదైతే లేవదీసుకుపోవటాని కెవడైనా ప్రయత్నించడేం? రెండు నగలున్నదాన్నే వదల్రుకదా, ఆ మనిషిని వొదిలారేం?... అంతా వెధవకబుర్లు! వాళ్ళిద్దరూ అన్యోన్యంగా ఉన్నారు. ఆ మనిషి చాలా మంచిది. చచ్చినా ఇంకోడికేసి చూడదు. ఆమాట ఒప్పుకోవటం ఇష్టంలేక అసూయకొద్దీ అడ్డమైన కూతలూ కూస్తారు. నా ఉద్దేశం, అటువంటి భార్య దొరికిన వాడెవడైనా నా అదృష్టవంతుడనే...!"

అంతా విన్నాను.

"ఇదంతా కాదననుగాని, అబ్బాయీ, నువొక పొరపాటు పడుతున్నావు జీవితమంటే కడుపునిండా తిండీ, ఇష్టమైన వ్యాపకమూ, అనువైన పెళ్ళామూ – ఇంతే ననుకుంటున్నావు. ఇంతకన్న విలవైన విషయాలున్నై. మాటవరసకి చెబుతున్నాను. మీ తాతగారు ఆడితప్పని మనిషి. పేరుబడ్డ దాత, ఆతిథ్యం ఇవ్వటంలో అసమానుడైన గృహస్తు–"

నామాట సాంతం కానివ్వకుండానే రంగయ్య మనమడు గట్టిగానవ్వి "ఎవరు చెప్పారు నీకీ అబద్ధాలు?" అన్నాడు.

"డిప్టీ కలెక్టరుగారూ, ఇంజనీరుగారూ అబద్ధాలాడతారా? శిరస్తాదారుగారు కూడానా?.... ఆయన పరువు ప్రతిష్టల విలువ గ్రహించకపోబట్టే మీరంతా ఇట్లా చెల్లాచెదరైపోయినారు. ఇప్పటికైనా మీరు పశ్చాత్తాపపడి తిరిగివస్తే ఆయన ముసలి ప్రాణం – ఏ క్షణాన హరీ అంటుందోమరి! – చాలా సంతోషిస్తుంది" అన్నాను.

రంగయ్య మనమడు మళ్ళీ విరగబడి నవ్వి, "మా తాతకి పరువనేది ఉందని నువ్వనుకుంటున్నావు. ఉండొచ్చు; డిప్టీకలెక్టరుగారి దగ్గిరా శిరస్తాదారుగారి దగ్గిరా ఆయన ప్రవర్తన సరిగానే ఉండొచ్చు. కాని మా తాతకి నిజంగా పరువూ పాడూ ఏమీలేదు.

పరువున్న వాడు మూడేళ్ళ నాటి పాతగుడ్డలు పిగిలినందుకు చాకలాడికి డబ్బు విరగ్గోస్తాడా? పంటలు పండక రైతులు అలో లక్ష్మణా అని ఏడుస్తుంటే బకాయిపడ్డ ధాన్యానికి పత్రాలు రాయించి పుచ్చుకుంటాడా? కష్టసమయంలో ఉండి తన నౌకరీలోకి రాలేకపోయిన కూలివాళ్ళని పనిలోంచి తియ్యటమేగాక ఊళ్ళో వాడికెవరూ పని ఇవ్వకుండాచేసి ఊళ్ళో నించి సాగనంపుతాడా? ఈ ఊరి అలగాజనంలో మా తాతచస్తే పండగ చేసుకోని వాళ్ళుంటారా? దోపిడీ చేసే దొంగవెధవలికి పరువు ప్రతిష్టలేమిటి? కష్టపడి పనిచేసుకునే వాడికి పరువు ప్రతిష్టలూ మానాభిమానాలుగాని!

"నన్ను చూడరాదూ? నేను చేసుకునేపని దాయను. నా సిగిరెట్లు దాయను. ఆఖరికి నా ముండను కూడా దాయను. కాని రంగయ్య నాకు తాత అనేది ఒగటే దాస్తాను. అదే నాకు తలవంపులు!... నేనే కాదు. మా అందరికీ అంతే! మా పానకంలో పుడక ఆ ఒక్క ముసలాడే! ఆయన పరువు ప్రతిష్టల సంగతి నాకు చెప్పావు గనక నా పరువు ప్రతిష్టల సంగతి ఆయనకి చెప్పు. ఆయన్ని త్వరగా చచ్చిపొమ్మను. ఆయన ఒక్కడే, మేం పదిమంది. ముసలాడు చస్తే పదిమందిమి సంతోషిస్తాం... ఆఖరుకు డిప్టీ కలెక్టరుగారయినా ఆటె ఏడుస్తారనుకోను!"

ఈ మాటలు వింటుంటే నాకేమనాలో తెలీలేదు.

"అబ్బాయీ, ఇదంతా నేను మీ అందరి శ్రేయస్సుకోరే చెప్పాను. గనుక మరో విధంగా అనుకోకు! మీరంతా నిజంగానే సుఖంగా ఉంటే నేను మరేమీ మాట్లాడను. నా ఉద్దేశం కూడా మీరూ మీరూ సుఖంగా ఉండాలనే... కాని మరొక్క విషయం అడుగుతాను చెప్పు; మీరంతా ఈ విధంగా నిరాధారపు జీవితాలు జీవిస్తున్నారు కదా; మీలో ఎవడైనా రెండు రోజులు పడకవేస్తే మీ గతేమిటి? అదైనా ఆలోచించారా?" అన్నాను.

రంగయ్య మనమడు జేబులోనించి అయిదురూపాయల నోటొకటితీసి "ఆలోచించే టందుకేముందీ? ఇదిగో, ఈ అయిదు రూపాయలూ మావాడికొకడికి మనీ ఆర్డరు చెయ్యబోతున్నాను. మాలో ఏ ఒకణ్ణీ మిగిలినవాళ్ళం చూస్తూ చూస్తూ చావనివ్వం.... అసలు రహస్యం నీ కర్థం కాలేదు. మేం రంగయ్య తాతతో ఊరికే పోట్లాడి ఇవతలికి రాలేదు. శాస్త్రీయంగా ఆ ముసలాడిమీద తిరుగుబాటు చేశాం!" అన్నాడు.

"వెళ్ళిరా, బాబూ! మీరే గెలిచారు. సందేహం లేదు" అంటూ నా దారి నేను పట్టాను.

మొదటి ముద్రణ : కాలభైరవుడు కథల సంపుటి, డిసెంబర్ 1944

యువ బుక్ డిపో, మద్రాస్